

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
протокол №8
від 30.08.2024 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом директора
від 30.08.2024 року №57

_____ Оксана КОВАЛЬЧУК

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ІІІ ступеня (10-11 класи)
Опорного закладу
«Турійський ліцей»
Ковельського району
Волинської області**



1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітня програма III ступеня (далі – Освітня програма) Опорного закладу «Турійський ліцей» Ковельського району Волинської області розроблена відповідно до ст. 33 Закону України «Про освіту», ст. 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», на основі Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» (далі – Державний стандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 (зі змінами), Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493).

Під час розроблення освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної і кадрової автономії закладу, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

2. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ НАВЧАННЯ ЗА ЦІЄЮ ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Здобувати профільну середню освіту можуть особи, які завершили здобуття базової середньої освіти.

3. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ, ТРИВАЛІСТЬ І ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ, ПРЕДМЕТІВ. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2345 2660 годин/навчальний рік:

- для 10-х класів – 1190 годин (без варіативної складової)
- для 11-х класів – 1155 годин (без варіативної складової).

Освітню програму укладено за такими **освітніми галузями**:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Математика
- Природознавство
- Мистецтво
- Технології
- Здоров'я і фізична культура.

У **навчальному плані** (додаток 9 до освітньої програми) відображено **фактичний тижневий обсяг навчального навантаження**: години на вивчення базових, вибірково-обов'язкових, профільних предметів.

Закладом обрано варіант організації освітнього процесу з таким **переліком базових предметів**: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова» (англійська), «Історія України», «Всесвітня

історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика», «Астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України».

За бажанням учнів 10 та 11 класів обрано 2 з трьох **вибірково-обов'язкових предмети** («Інформатика», «Технології»), що відображається у навчальному плані. Враховуючи потреби учнів, побажання батьків, фахову підготовку педагогічних кадрів, матеріальну базу кабінетів обрано для профільного навчання учнів 10-11 класів профільний предмет - українська мова (філологічний напрям, профіль – українська філологія).

Змістове наповнення предмета **«Фізична культура»** формується з двох обов'язкових модулів: теоретико-методичні знання та загальна фізична підготовка і трьох варіативних модулів, які визначаються з урахуванням наявної матеріально-технічної бази, регіональних спортивних традицій, кадрового забезпечення та бажання учнів: баскетбол, волейбол, легка атлетика, настільний теніс, футбол.

Враховуючи кадрове, матеріально-технічне забезпечення закладу, побажання здобувачів освіти, обрано такі модулі при вивченні предмета **«Технології»**: «Техніки декоративно-ужиткового мистецтва», «Кулінарія», «Креслення».

Для осіб з особливими освітніми потребами (якщо такі є) організовується інклюзивне навчання, яке передбачає проведення фахівцями закладу корекційно-розвиткових занять, що проводяться в позаурочний час і не входять в гранично допустиме навантаження (перелік яких конкретизовано у додатках до освітньої програми).

За потреби, у закладі організовується індивідуальна форма здобуття освіти (педагогічний патронаж) за індивідуальними навчальними планами, які розміщуються у додатках до освітньої програми.

Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно і фіксується у календарному плані, який погоджується заступником директора.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ, ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ ЇХ ВИВЧЕННЯ

Метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, у **навчальних програмах**, які розміщені на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України (додаток) розкривається:

- логічна **послідовність вивчення** та пропонувані **зміст** предметів;

- **очікувані результати навчання** (знаннєвий, діяльнісний, ціннісний компоненти);
- реалізація в змісті предмета **наскрізних змістових ліній**;
- внесок предмета у **формування ключових компетентностей**.

Освітня програма забезпечує досягнення учнями/ученицями результатів навчання, визначених Державним стандартом, і ключових компетентностей, визначених Законом України «Про освіту».

5. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб. Учитель має широкі можливості для наповнення навчальної роботи змістом відповідно до національного і місцевого територіальних вимірів.

Освітні методики, технології, форми, методи і засоби навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, форми здобуття освіти, наявні необхідні ресурси (навчально-технічні, навчально-методичні, інформаційні), забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожного предмета, досяжні, якщо використовувати компетентнісний, діяльнісний підходи, проблемне навчання, проєктні технології, ситуаційні вправи, інтерактивні форми, роботу в парах/групах змінного складу тощо.

Компетентнісний підхід є провідним у навчанні і передбачає формування не лише предметної, а й ключових компетентностей, зміщення акцентів зі знаннєвого на діяльнісний освітній результат. З огляду на суть зазначеного підходу, знання мають бути інструментом у розв'язанні життєвих проблем, засобом особистісного розвитку, соціалізації учнів, успішного професійного становлення та облаштування особистого життя.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісний підхід, який передбачає постійне включення учнів до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична спрямованість процесу навчання. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків і наскрізних змістових ліній.

Навчання за **наскрізними змістовими лініями** («Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність») реалізується через: організацію освітнього середовища; окремі предмети, роль яких при навчанні за наскрізними лініями різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною змістовою лінією; предмети за вибором; роботу в проєктах; позаурочну навчальну роботу.

Формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також **формами організації освітнього є:**

- навчальні проекти (дослідницькі, інформаційні, мистецькі);
- уроки-семінари, конференції;
- уроки-квести;
- інтерактивні заняття у формі ділових, сюжетно-рольових ігор;
- заняття-практикуми;
- лабораторні, навчально-практичні заняття, передбачені навчальними програмами;
- екскурсії; віртуальні подорожі;
- робота в парах, групах змінного складу;
- заліки, співбесіди, онлайн-тестування;
- відео-уроки тощо.

Вивчення шкільних предметів учитель спрямовує не лише на засвоєння системи знань, формування вмінь і навичок, а, передусім, особистісний розвиток учня, набуття духовно-морального досвіду, важливого для становлення громадянина і входження його в соціум.

Вчитель виступає учасником та модератором освітнього процесу. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах.

Під час організації освітнього процесу **із використанням технологій дистанційного навчання або за змішаною формою**, педагоги самостійно обирають електронні освітні ресурси, враховуючи їх дидактичну доцільність, фактологічну коректність змісту, відповідність навчальній програмі:

- навчальні заняття, консультації з використанням електронних освітніх платформ (Google Classroom, Google meet, Zoom);
- електронні освітні ресурси, яким надано гриф МОН;
- електронні освітні ресурси, створені педагогічними працівниками закладу;
- онлайн сервіси та інструменти («Всеукраїнська школа онлайн», тестування на платформах «На урок», «Всеосвіта» тощо);
- віртуальні екскурсії;
- використовують електронний розклад занять, електронний класний журнал/щоденник на платформі Нові знання.

Навчальні заняття можуть проводитись в синхронному або асинхронному режимі з урахуванням технічних можливостей учителів та учнів.

Педагогічні працівники використовують доступні засоби комунікації (телефонний, поштовий зв'язок тощо) для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність

доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання тощо).

Форми організації освітнього процесу можуть змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації.

Заклад освіти забезпечує права дітей, які внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації вимушено опинились за межами України на безперервне здобуття освіти; надає можливість учням навчатись за українською програмою. Варіанти здобуття освіти, особливості організації освітнього процесу та розклад уроків обговорюються спільно з батьками або іншими законними представниками дітей.

За потреби (за заявою батьків) заклад освіти організовує здобуття освіти за **індивідуальною формою (сімейна (домашня) або екстернат)**. Переведення здобувачів освіти на індивідуальну форму здобуття освіти **може відбуватися протягом навчального року** (наказ МОН від 15.05.2023 р. №563).

Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі **індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану** (додається до освітньої програми), що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується керівником та підписується батьками.

Для забезпечення реалізації **індивідуальної освітньої траєкторії учнів**, відповідно до пункту 7 розділу I Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти (затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314, зі змінами) заклад освіти складає графік консультацій, визначає форми, засоби, періодичність оцінювання результатів навчання, у разі потреби для учня (учениці) розробляється індивідуальний навчальний план.

Індивідуальний навчальний план може визначати відмінні від визначених освітньою програмою закладу освіти освітні компоненти, їх послідовність, форму і темп засвоєння учнем.

Під час розроблення індивідуального навчального плану для дітей, які навчаються за кордоном, враховується освітня програма і навчальний план закладу освіти, в якому навчається дитина в країні перебування.

Для осіб з особливими освітніми потребами організовується **інклюзивне навчання**, яке передбачає проведення фахівцями закладу корекційно-розвиткових занять (корекція розвитку, соціально-побутове орієнтування, розвиток мовлення), що проводяться в позаурочний час і не входять в гранично допустиме навантаження.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до [Порядку](#), затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128.

Клас ділиться на групи: при вивченні української та іноземної мов за умови наявності в класі понад 27 учнів; при проведенні практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у

групі; при проведенні уроків з технологій (окремо для хлопців і дівчат) за умови наявності в класі понад 27 учнів, але не менше 8 учнів у групі.

Таблиці поділу класів на групи при вивченні окремих предметів розміщено у додатку № 10 до освітньої програми закладу.

6. ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України:

- Наказ Міністерства освіти і науки України [«Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів \(вихованців\) у системі загальної середньої освіти»](#) від 13.04.2011 року №329 (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukraini vid 11 travnya 2011 r. za № 566/19304)

- Наказ Міністерства освіти і науки України [«Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»](#) від 21.08.2013 № 1222, **відповідно до якого оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою.**

Обов'язковому оцінюванню підлягають навчальні досягнення учнів з предметів інваріантної складової навчального плану.

У процесі оцінювання встановлюється рівень навчальних досягнень учня/учениці в оволодінні змістом предмета, уміннями, навичками та сформованими компетентностями відповідно до вимог навчальних програм.

При оцінюванні навчальних досягнень учнів враховуються:

- характеристики відповіді учня: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;
- сформованість предметних умінь і навичок;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);
- самостійність оцінних суджень.

Видами оцінювання навчальних досягнень учнів є поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання та державна підсумкова атестація.

Невід'ємним складником оцінювальної діяльності є залучення учнів до розроблення критеріїв оцінювання, вироблення здатності до **само- та взаємооцінювання**. Здійснення зворотного зв'язку з учнями в процесі оцінювання кожної виконаної роботи має орієнтувати їх на успіх, підтримувати й надихати на саморозвиток і вдосконалення.

Форми оцінювання навчальних досягнень учнів:

- **усна** (індивідуальне, групове, фронтальне опитування);

- **письмова** (діагностична, самостійна, контрольна робота, тематична контрольна робота, тестування);
- **цифрова** (тестування в електронному форматі);
- **графічна** (робота з діаграмами, графіками, схемами, контурними картами);
- **практична** (дослідження, навчальні проєкти, робота з біологічними об'єктами, виготовлення виробів тощо).

В рамках академічної свободи педагогічні працівники **самостійно здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання** результатів навчання учнів з певного предмета, орієнтуючись на принцип педагогічної доцільності, враховуючи специфіку навчального предмета та особливості учнів.

Тематичному оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми (розділу).

Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування учнями матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт (практичних, лабораторних, самостійних, творчих, контрольних робіт) та навчальної активності школярів.

Перед початком вивчення чергової теми всі учні мають бути ознайомлені з тривалістю вивчення теми (кількість занять); кількістю й тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення; умовами оцінювання.

Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а за рік - на основі семестрових оцінок. Учень має право на коригування семестрової й річної оцінки.

Державна підсумкова атестація осіб, які здобувають загальну середню освіту закладі, відбувається відповідно до наказу МОН України від 07.12.2018 № 1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації» (зі змінами).

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються **чотири рівні навчальних досягнень учнів**: початковий, середній, достатній, високий.

початковий рівень	Учень називає об'єкт вивчення (правило, вираз, формули, геометричну фігуру, символ тощо), але тільки в тому випадку, коли цей об'єкт (його зображення, опис, характеристика) запропонована йому безпосередньо; за допомогою вчителя виконує елементарні завдання.
середній рівень	Учень повторює інформацію, операції, дії, засвоєні ним у процесі навчання, здатний розв'язувати завдання за зразком.
достатній рівень	Учень самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє виконувати певні операції, загальна методика і послідовність (алгоритм) яких йому знайомі, але зміст та умови виконання змінені.
високий рівень	Учень здатний самостійно орієнтуватися в нових для нього ситуаціях, скласти план дій і виконувати його, пропонувати нові, невідомі йому раніше розв'язання, тобто його діяльність має дослідницький характер.

Кожен наступний рівень вимог включає вимоги до попереднього, а також додає нові.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів старшої школи ґрунтуються на показниках:

- сформованість пізнавальної діяльності (мотивації пізнання, сприймання, осмислення, перетворення знання, практичної діяльності);
- сформованість знань, умінь, ціннісних ставлень як складників ключових і предметних компетентностей;
- володіння розумовими операціями: вмінням аналізувати, синтезувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- пізнавальна активність;
- міра самостійності та творчості у виконанні навчальних завдань;
- сформованість вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, висувати і формулювати гіпотези

і визначаються за рівнями/балами:

Рівень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учні розрізняють об'єкти вивчення
	2	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учні відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання
Середній	4	Учні з допомогою вчителя відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Учні відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Учні виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
Достатній	7	Учні правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії
	8	Знання учнів є достатніми. Учні застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності
	9	Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією

Високий	10	Учні мають повні, глибокі знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення
	11	Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Учні мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів

Українська мова
Оцінювання мовленнєвої компетентності учнів
I. Аудіювання (слухання - розуміння)
II. Читання
III. Говоріння й письмо (діалогічне та монологічне мовлення)
Оцінювання мовної компетентності учнів
IV. Оцінювання знань з мови й мовних умінь
V. Оцінювання правописної компетентності учнів
Українська та зарубіжна література
Іноземні мови
Історія
Біологія
Географія
Фізика
Хімія
Захист України (розміщені в кінці навчальної програми)
Математика
Інформатика
Мистецтво
Фізична культура (орієнтовні навчальні нормативи розміщені у навчальній програмі відповідно до кожного варіативного модуля)
Технології

Здобувачів освіти, їхніх батьків, інших законних представників (одного з них), **які навчаються за індивідуальною формою навчання з порядком і періодичністю оцінювання** ознайомлює керівник закладу освіти.

Оцінювання учнів, які здобувають освіту за однією з **індивідуальних форм** здобуття загальної середньої освіти, організовується **згідно з Положенням про індивідуальну форму** здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 [№ 8](#), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314 зі змінами.

При навчанні у дистанційному та змішаному режимах, індивідуальній формі навчання оцінювання, зокрема підсумкове (тематичне, семестрове, річне) результатів навчання здобувачів освіти може здійснюватися за потреби з використанням технологій дистанційного навчання і засобів зв'язку.

Оцінювання результатів навчання учнів, **які одночасно здобувають освіту в закладах освіти країни перебування та України**, із тих предметів, які вивчаються в закордонній школі і відповідають предметам української типової освітньої програми, здійснювати на підставі результатів, отриманих у закордонній школі. Переведення оцінок, отриманих у закордонній школі у 12-бальну систему у межах автономії заклад освіти здійснює самостійно. Предмети, які діти не вивчали в школі країни перебування (українська, мова, українська література, історія України, географія України, захист України, громадянська освіта), оцінюють вчителі закладу освіти з використанням технологій дистанційного навчання.

За потреби, річне оцінювання може бути проведено перед початком навчального року, зокрема з використанням технологій дистанційного навчання і засобів зв'язку. В окремих випадках річне оцінювання може здійснюватись упродовж I семестру наступного навчального року.

Оцінювання результатів навчання учнів з особливими освітніми потребами

Оцінювання результатів навчання учнів з особливими освітніми потребами орієнтоване на учня й передбачає вимірювання його індивідуального прогресу.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання.

Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюється індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я.

При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучаються ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.